

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.

(นายกันวีร์ สืบแสง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ร่างพระราชบัญญัติจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะปลอดพ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติ จากความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ วิถีทางเพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ ผู้ใช้สารเสพติด ผู้พันโทษในเรือนจำ พนักงานบริการ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง และเพื่อกำหนดให้รัฐมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ไม่ว่าได้กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคมประการต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล อีกทั้งได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแก่การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ กล่าวได้ว่า หลักการไม่เลือกปฏิบัตินี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน แต่ปัจจุบันยังคงปรากฏว่า บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคมประการต่าง ๆ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในภาพรวม ซึ่งรวมทั้งการไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเป็นการเฉพาะ การขาดกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

ของประชาชนและองค์กรในภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะมาร่วมแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนการไม่มีกลไกในการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำอีก สมควรให้มีกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะปลอดพ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับมาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติ
จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
พ.ศ.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดเรื่องการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลไว้โดยเฉพาะซึ่งให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติมากกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ให้บังคับตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” หมายความว่า การกระทำหรือไม่กระทำการในทุกรูปแบบ อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

“เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล” หมายความว่า ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ วิถีทางเพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื่อเอชไอวีหรือเอดส์ ผู้ใช้สารเสพติด ผู้พ้นโทษใน

เรือนจำ พนักงานบริการ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง หรือเหตุอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

“การดำเนินการที่สมเหตุสมผล” หมายความว่า การดำเนินการ การป้องกัน การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงแก้ไข หรือเยียวยาของผู้มีหน้าที่ตามที่จำเป็นและเหมาะสมแก่เรื่องหรือกรณีโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“คณะกรรมการ คชป.” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

“สภาส่งเสริม” หมายความว่า สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“กรม” หมายความว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานของกรม และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะปลอดพ้นจากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

รัฐมีหน้าที่จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่ส่งผลกระทบต่องานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการต่าง ๆ ไม่ว่าการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวได้กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด รวมทั้งส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตลอดจนคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำอีก

มาตรา ๗ การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลจะกระทำมิได้ รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำหรือไม่กระทำการใดในทุกรูปแบบ อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

(๒) การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

การกระทำหรืองดเว้นการกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้บุคคลต้องเสียสิทธิประโยชน์หรืออาจจะเสียสิทธิประโยชน์ใด ๆ ที่ควรจะได้รับ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

(๓) การล่วงเกิน คุกคาม ก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรือเป็นไปในลักษณะที่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

(๔) การเลือกปฏิบัติอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและประกาศโดยรัฐมนตรี

กรณีดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๑) การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรค ส่งเสริม ค้ำครอง หรืออำนวยความสะดวกให้บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายสามารถใช้สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดได้อย่างเท่าเทียมกัน

(๒) การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกฎหมายตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี

มาตรา ๘ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายจากการนั้น

ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ตัวการ หรือเจ้าของกิจการต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้กระทำให้ไปในการทำงานให้แก่ตน เว้นแต่ได้มีการดำเนินการที่สมเหตุสมผลแล้ว

บุคคลตามวรรคสองสามารถไล่เบี้ยกับผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้ตามสัดส่วนของความรับผิดชอบ

หมวด ๒

การคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

ส่วนที่ ๑

การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๙ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่

(๑) บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗

(๒) สามี ภริยา คู่สมรส บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาลของบุคคลตาม (๑)

(๓) หน่วยงานของรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง องค์ร
ภาคประชาสังคมด้านการคุ้มครองสิทธิ หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กรณีตามวรรคหนึ่งต้องมีใช้เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาด
แล้ว ในประเด็นว่าด้วยการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

เมื่อมีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ คชป. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีคำสั่งภายในหกสัปดาห์
วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ครั้งละสามสิบวันขยายได้ไม่เกินสองครั้ง แต่ต้อง
แสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

ให้ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งซึ่งใช้สิทธิโดยสุจริตเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
ได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๑๐ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อมอบหมายองค์กรดังกล่าว
เข้าช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติตามที่เห็นสมควร

(๒) ประสานงานร่วมกับคณะกรรมการหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง
กับกรณีที่มีการยื่นคำร้อง

มาตรา ๑๑ เพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือก
ปฏิบัติ อธิบดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ คชป. มอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อค้น ยึด आयัด และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยมี
หมายค้น

(๒) มีหนังสือสอบถามข้อมูล เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของเอกสารหรือพยานหลักฐานที่
เกี่ยวข้องมาเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา

(๓) สั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

ให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ คชป. มอบหมายดังกล่าวในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่มอบหมาย เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามหมวดนี้

มาตรา ๑๓ ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หากคณะกรรมการ คชป. เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะมีความร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม ให้คณะกรรมการ คชป. กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวเพื่อมิให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่บุคคลจะได้รับจากการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี จนกว่าคณะกรรมการ คชป. จะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยเพื่อทำให้ข้อพิพาทระงับโดยเร็ว ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. ในเวลาใดก็ได้ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

เมื่อคณะกรรมการ คชป. ได้รับคำร้อง ให้แจ้งคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบและสอบถามว่าประสงค์ที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยหรือไม่ หากเป็นกรณีที่มีคู่กรณีหลายฝ่าย ให้สอบถามทุกฝ่าย

เมื่อคู่กรณียินยอมที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ให้กรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติเป็นประธานผู้ไกล่เกลี่ย และให้แต่งตั้งคณะผู้ไกล่เกลี่ยอีกฝ่ายละหนึ่งคน

การไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะผู้ไกล่เกลี่ย

เมื่อคู่กรณีตกลงกันได้ ให้คณะผู้ไกล่เกลี่ยจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณีตามแบบที่กำหนดและให้คู่กรณีทุกฝ่ายและผู้ไกล่เกลี่ยลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ข้อสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่าง

คู่กรณีต้องไม่ขัดต่อหลักการของพระราชบัญญัตินี้และหลักการด้านการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอื่น และคณะกรรมการ คชป. จะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้เพื่อป้องกันมิให้บุคคลถูกระงับหรือถูกระงับต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจที่จะให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไป หรือคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยสั่งจำหน่ายคำร้อง และให้คณะกรรมการ คชป. ดำเนินการเพื่อให้มีคำวินิจฉัยต่อไป

มาตรา ๑๕ การถอนคำร้องหรือการไกล่เกลี่ยไม่ตัดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ คชป. ที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า นโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะที่เป็น การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือไม่

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ คชป. วินิจฉัยว่า การกระทำของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมี ลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ให้มีอำนาจออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ระงับการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ หรือแก้ไขปรับปรุงด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสม หรือปฏิบัติให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ให้การชดเชยและเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรง หรือความเดือดร้อนที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้รับ รวมทั้งการป้องกันมิให้การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

คำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ดังกล่าวให้เป็นที่สิ้นสุด

ในกรณีที่คณะกรรมการ คชป. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้คณะกรรมการ คชป. ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

คณะกรรมการ คชป. จะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลถูกระงับหรือถูกระงับต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๑๗ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง การช่วยเหลือทางกฎหมาย การตรวจสอบ และรวบรวมพยานหลักฐาน การยึดและอายัด การกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราว การไกล่เกลี่ย การวินิจฉัยและมีคำสั่ง บัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงาน อัตราค่าตอบแทน และอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด

ระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๘ ให้บุคคลตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๒ ซึ่งปฏิบัติการตามหมวดนี้เป็นเจ้าพนักงานตาม ประมวลกฎหมายอาญา

ในกรณีที่เป็น ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลใดเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานในการ ปฏิบัติการตามหมวดนี้ได้

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ บุคคลตามมาตรา ๑๘ ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

บัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๒ การฟ้องคดี

มาตรา ๒๐ การยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. ตามมาตรา ๙ ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือ จะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ในอันที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหม ทดแทนต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายสำหรับความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้ และหากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

ในการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ สามี ภริยา คู่สมรส บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาล อาจขอให้องค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิเป็นผู้ฟ้องคดีแทนได้

มาตรา ๒๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๒๐ ไม่ว่าบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติเป็นผู้ฟ้องเอง หรือองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิเป็นผู้ฟ้องแทน ให้ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ประเด็นข้อพิพาทข้อใดจำเป็นต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฝ่าฝืนข้อห้ามการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ให้การะการพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าวตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายที่ต้องพิสูจน์ว่ามีได้ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๒๓ ในการฟ้องคดีตามมาตรา ๒๐ ให้ฟ้องภายในระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติรู้ถึงการกระทำอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ และรู้ตัวผู้กระทำการ หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการ คชป. มีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

หมวด ๓

คณะกรรมการและสภาส่งเสริม

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนแปดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายกสภานายความ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (“คณะกรรมการ วลพ.”)

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกที่เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนไม่น้อยกว่าห้าปี ในด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้รับบริการด้านสุขภาพ เด็กและเยาวชน ผู้หญิง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนา แรงงาน กลุ่มชาติพันธุ์ และด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ด้านละหนึ่งคน

ให้อธิบดีเป็นเลขานุการ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

(๒) เสนอความเห็น และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในทุกหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าหรือบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล และสวัสดิการด้านต่าง ๆ ทั้งการส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล การคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสภาส่งเสริม และกำหนดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. และสภาส่งเสริมเป็นประจำทุกปี

- (๔) สร้างเครือข่ายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และในระดับประเทศและต่างประเทศ
- (๕) ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
- (๖) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๗ เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ คชป.
- (๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการ คชป. และการบริหารงานบุคคล ตลอดจนระเบียบอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๘) เสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและการดำเนินการของคณะกรรมการต่อสภาส่งเสริม คณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเป็นประจำทุกปี
- (๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการกำหนดมาตรการพิเศษดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลอย่างแท้จริง

- (๑) ส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง
- (๒) ปรับปรุงแบบแผนความประพฤติทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อขจัดอคติวิธีที่อยู่บนพื้นฐานของความเหลื่อมล้ำ และความรุนแรงเพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคลเพื่อขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ

มาตรา ๒๖ ให้ผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้รับบริการด้านสุขภาพ เด็กและเยาวชน ผู้หญิง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนา แรงงาน กลุ่มชาติพันธุ์ และด้านสิทธิมนุษยชนอื่น คัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านละหนึ่งคน

องค์กรเอกชนตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นองค์กร มูลนิธิ สมาคม หรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดตั้งไว้กับกรม โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน และการคัดเลือกที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้

ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และความเป็นธรรมในการคัดเลือก ตลอดจนเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในแต่ละด้านได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อสาธารณะ

การคัดเลือกต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มามีหน้าที่ต้องคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้กรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๒๗ ให้อธิบดีมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกด้วยคะแนนสูงสุด เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการคัดเลือก ทั้งนี้ ให้อธิบดีเสนอบัญชีรายชื่อพร้อมกับหลักฐานแสดงคุณสมบัติและการไม่มีลักษณะต้องห้ามต่อคณะรัฐมนตรี

ให้อธิบดีจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้คะแนนรับเลือกในลำดับรองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับการบรรจุในบัญชีรายชื่อสำรองของแต่ละด้าน เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งในกรณีที่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านนั้น ว่างลง

มาตรา ๒๘ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่อธิบดีเสนอตามมาตรา ๒๗ ภายในหกสิบวันนับแต่ได้รับการเสนอชื่อ

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และมีประสบการณ์ ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือเพราะเหตุกระทำการอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๕) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยว่าได้กระทำการอันถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๓๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่พ้นจากตำแหน่ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสอง (๒) วาระไม่ได้

มาตรา ๓๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติดีเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ หรือมีพฤติการณ์อันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๙

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามบัญชีรายชื่อสำรองของแต่ละด้านนั้น ๆ ในลำดับถัดมาดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการประชุมอย่างน้อยทุกสามเดือน

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้ที่ประชุมพิจารณาว่า คณะกรรมการผู้นั้นสมควรอยู่ในที่ประชุมและหรือมีมติในเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๔ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๓๓ และ มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ” มีชื่อย่อว่า “คณะกรรมการ คชป.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นจำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ ที่เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่น้อยกว่าห้าปี

ให้อธิบดีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรมเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส และเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติต่อสาธารณะ

มาตรา ๓๗ คณะกรรมการ คชป. ให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นในลักษณะที่ต้องทำงานเป็นการประจำ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือเพราะเหตุกระทำการอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๖) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยว่าได้กระทำการอันถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและวินิจฉัยกรณีที่มีความปรากฏต่อคณะกรรมการ คชป. เองว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามมาตรา ๔ ซึ่งมีข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ว่าเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้วในประเด็นเดียวกัน

(๒) ดำเนินมาตรการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งรวมทั้งการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่มอบหมาย

(๓) กำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติมิให้ถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่บุคคลจะได้รับจากการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี

(๔) ดำเนินการไกล่เกลี่ย กรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยเพื่อให้ข้อพิพาทระงับโดยเร็ว

(๕) พิจารณาวินิจฉัยว่านโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ วิธีปฏิบัติ หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือไม่ และมีคำสั่งตามมาตรา ๑๖

(๖) ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณี que คณะกรรมการ คชป. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น

(๗) ประสานงานร่วมกับองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อมอบหมายให้องค์กรดังกล่าวเข้าช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติตามที่เห็นสมควร

(๘) ประสานงานร่วมกับคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่มีการยื่นคำร้อง

(๙) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ทั้งทางด้านการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด เพื่อป้องกันมิให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๑๐) เสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง การช่วยเหลือทางกฎหมาย การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน การยึดและอายัด การกำหนด มาตรการคุ้มครองชั่วคราว การไกล่เกลี่ย การวินิจฉัยและมีคำสั่ง บัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงาน อัตราค่าตอบแทน และอื่นใด เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

(๑๑) รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเสนอต่อคณะกรรมการ ทุกสามเดือน

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คชป.

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการ คชป. ประชุมอย่างน้อยเดือนละสองครั้ง

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะ เป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุม เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่ คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้กรรมการผู้นั้นออกจากที่ ประชุมและงดลงมติในการประชุมเรื่องนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณีวินิจฉัยว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้ เป็นเอกฉันท์ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้น อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๔๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ให้กรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปและงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. และสภาส่งเสริม รวมทั้งมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำรวจ ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และจัดทำแผนงาน วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๒) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านความหลากหลายของบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลาย และจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อประโยชน์ในการมอบหมายให้องค์กรดังกล่าวเข้าช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

(๓) ประสานงาน ให้คำปรึกษา หนุนเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และบุคคลใด

(๔) ฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานเจ้าหน้าที่ บุคลากรในกรม และบุคคลอื่นใดในด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เสนอต่อคณะกรรมการเป็นประจำทุกปี

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. หรือที่สภาส่งเสริม มอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม

ให้กรมรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยทุกสามเดือน

มาตรา ๔๒ เพื่อให้บรรลุดัตถประสงค์ต่อการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรมมีหน้าที่จัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมและเงินค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการถูกเลือกปฏิบัติต่อบุคคล รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการ

จัดตั้งเครือข่ายดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรด้านความหลากหลายของบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรม ให้กรมมีหน้าที่เก็บรักษาเงินค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ใช้จ่ายโดยไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บรักษาและการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ให้กรมจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่ได้เก็บรักษาไว้ตามวรรคสองและต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับเงินและบัญชี รวมทั้งรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนจัดทำงบดุลงบการเงิน และบัญชีเพื่อส่งมอบผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระตามที่คณะกรรมการกำหนด ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทุกรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกรม โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะหว่ากาใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลเสนอต่อคณะกรรมการ คณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

ส่วนที่ ๓

สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๔๓ ให้มี “สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” ประกอบด้วยบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน จากรายชื่อผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนที่ได้จัดแจ้งไว้กับกรมตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การคัดเลือกสมาชิกสภาส่งเสริมตามวรรคหนึ่งต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และความ เป็นธรรมในการคัดเลือก และต้องประกอบไปด้วยตัวแทนของประชาชนในภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีความสมดุล ซึ่งอย่างน้อยต้องมีตัวแทนของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ สถานะของบุคคล ฐานะ

ทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง

คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีสภาส่งเสริมแยกย่อยตามภูมิภาคก็ได้โดยคำนึงถึงความต้องการของภูมิภาคและความหลากหลายของสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้กรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการคัดเลือกสมาชิกสภาส่งเสริม

มาตรา ๔๔ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะและพลวัตทางสังคม ให้สภาส่งเสริม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเสนอต่อคณะกรรมการ

(๒) สำรวจ ศึกษา วิจัย รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๔) เรียกให้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ และคณะกรรมการ คชป. เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน และมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

หลักเกณฑ์และวิธีการในการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสภาส่งเสริม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมร่วมกับสภาส่งเสริมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อนำเสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการ และเปิดให้สมาชิกสภาส่งเสริมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเพียงพอเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการตามอำนาจหน้าที่

ให้กรมรวบรวมข้อคิดเห็นทั้งปวงที่ได้รับจากสภาส่งเสริม และจัดทำเป็นรายงานประเมินสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลภาคประชาชน โดยระบุสภาพปัญหาและเสี่ยงสะท้อนจากภาคประชาชนต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ และข้อเสนออันเป็นรูปธรรม เพื่อให้คณะกรรมการนำข้อเสนออันเป็นรูปธรรมดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีการในการประชุมร่วมกับสภาส่งเสริม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑ มาตรการบังคับทางปกครอง

มาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (๑) เตือนให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในเวลาที่กำหนด
- (๒) ประกาศ โฆษณา หรือเผยแพร่คำวินิจฉัยและให้เหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน
- (๓) ดำเนินมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง
- (๔) สั่งให้ผู้นั้นชำระค่าปรับทางปกครองรายวันในอัตราสูงสุดจนกว่าจะได้กระทำการตามคำสั่ง
- (๕) แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ และในกรณีที่ไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่งให้อธิบดีมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับทางปกครองได้

ส่วนที่ ๒ โทษอาญา

มาตรา ๔๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ต้องหาปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ตามมาตรา ๑๑ ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว ให้การดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป

มาตรา ๔๘ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คชป. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการเช่นนั้นมอบหมาย แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ที่สั่งตามมาตรา ๑๓ และ ๑๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ต้องหาปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ตามมาตรา ๑๓ หรือ ๑๖ วรรคหนึ่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว ให้การดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป

มาตรา ๕๐ ผู้ใดกลั่นแกล้งหรือกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล แก่บุคคลที่ได้ใช้สิทธิหรือจะใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๙ หรือแก่บุคคลที่ให้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ กรณีที่คณะกรรมการ คชป. เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ในกรณีที่มีการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ คชป. หรือผู้ที่คณะกรรมการ คชป. มอบหมาย ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๒ ให้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๔ (๓) ให้บุคคลตามมาตรา ๒๔ (๑) และ (๒) ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเข้ารับหน้าที่

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.**

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
พ.ศ. มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล อีกทั้งได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จะกระทำมิได้ กล่าวได้ว่า หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (principle of non-discrimination) นั้นเป็นองค์ประกอบ พื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน แต่ปัจจุบันยังคงปรากฏว่า บุคคลที่มีความ แตกต่างหลากหลายในสังคมไทยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการประกอบ อาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคมประการต่าง ๆ อัน สืบเนื่องมาจากความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ (sex) เพศสภาพ (Gender Identity) วิถีทางเพศ (Sexual Orientation) อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อ เอชไอวีหรือเอดส์ (HIV/AIDS) ผู้ใช้สารเสพติด ผู้พ้นโทษในเรือนจำ พนักงานบริการ สถานะของบุคคล ฐานะทาง เศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็น ทางการเมืองเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและ กลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในภาพรวม ซึ่งรวมทั้งการไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่มีภารกิจในการ จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเป็นการเฉพาะ การขาดกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรในภาค ส่วนต่าง ๆ ที่จะมาร่วมแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนการไม่มีกลไกในการคุ้มครองและช่วยเหลือ เยียวยาบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง สมควรให้มีกฎหมายกลาง ที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และ ทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะปลอดพ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผลต่อกฎหมายอื่น

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายกลาง และเป็นกฎหมายที่วางมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ บทนิยาม

กำหนดนิยาม “การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” “เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล” “การดำเนินการที่สมเหตุสมผล” “หน่วยงานของรัฐ” “คณะกรรมการ” “คณะกรรมการ คชป.” “สภาส่งเสริม” “กรม” “อธิบดี” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “รัฐมนตรี” (ร่างมาตรา ๔)

ทั้งนี้ เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคลได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงความแตกต่างหลากหลายของบุคคลในด้านต่าง ๆ และเปิดช่องให้คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติมได้ ซึ่งหมายรวมถึงความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ วิถีทางเพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ ผู้ใช้สารเสพติด ผู้พ้นโทษในเรือนจำ พนักงานบริการ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมืองหรือเหตุอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒.๓ หลักการของกฎหมาย

กำหนดรับรองสิทธิของบุคคลที่จะปลอดพ้นจากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย และกำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล รวมทั้งส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวนั้นได้กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการต่าง ๆ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๔ ลักษณะการกระทำที่กฎหมายถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ซึ่งครอบคลุมถึงการเลือกปฏิบัติทางตรง (direct discrimination) การเลือกปฏิบัติทางอ้อม (indirect discrimination) การล่วงละเมิดต่อบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ (harassment) และเปิดช่องให้คณะกรรมการสามารถกำหนดลักษณะการกระทำที่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพิ่มเติมอีกได้ซึ่งประกาศโดยรัฐมนตรี อันได้แก่

๒.๔.๑ การกระทำหรือไม่กระทำการใดในทุกรูปแบบ อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

๒.๔.๒ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือการกระทำหรืองดเว้น

การกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้บุคคลต้องเสียสิทธิประโยชน์หรืออาจจะเสียสิทธิประโยชน์ใด ๆ ที่ควรจะได้รับ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

๒.๔.๓ การล่วงเกิน คุกคาม ก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรือเป็นไปในลักษณะที่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล และ

๒.๔.๔ การเลือกปฏิบัติอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและประกาศโดยรัฐมนตรี
(ร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง)

๒.๕ กรณีที่กฎหมายอนุญาตให้ปฏิบัติต่อบุคคลได้อย่างแตกต่างกันโดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดลักษณะการกระทำที่กฎหมายอนุญาตให้ปฏิบัติต่อบุคคลได้อย่างแตกต่างกันโดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ซึ่งได้แก่

๒.๕.๑ การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อจัดอุปสรรค ส่งเสริม ค้ำครอง หรืออำนวยความสะดวกให้บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายสามารถใช้สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดได้อย่างเท่าเทียมกัน และ

๒.๕.๒ การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี (ร่างมาตรา ๗ วรรคสอง)

๒.๖ ความรับผิดชอบทางละเมิด

กำหนดให้ผู้กระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายจากการนั้น (ร่างมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง)

กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ตัวการ หรือเจ้าของกิจการ ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่บุคคลดังกล่าวข้างต้นได้กระทำไปในการทำงานให้แก่ตน เว้นแต่ได้มีการดำเนินการที่สมเหตุสมผลแล้ว กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ตัวการ หรือเจ้าของกิจการดังกล่าวนั้นได้มีการดำเนินการ การป้องกัน การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงแก้ไข หรือเยียวยาตามที่จำเป็นและเหมาะสมแก่เรื่องหรือกรณีโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๘ วรรค ๒ ประกอบกับคำนิยาม “การดำเนินการที่สมเหตุสมผล”)

ทั้งนี้ ได้กำหนดกลไกการค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไว้สองช่องทางคือ การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยคณะกรรมการ คชป. และการฟ้องคดี (หมวด ๒ ว่าด้วยการค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการฟ้องคดี)

๒.๗ การค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยคณะกรรมการ คชป.

กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (“คณะกรรมการ คชป.”) เป็นองค์กรหลักและเป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (หมวด ๒ ส่วนที่ ๑ : ร่างมาตรา ๙ – ร่างมาตรา ๑๙) ดังนี้

๒.๗.๑ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง

กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล โดยกำหนดไว้อย่างกว้าง ซึ่งหมายรวมถึง บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรืออาจจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล สามีภริยา บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาลของบุคคลดังกล่าว ตลอดจน หน่วยงานของรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์กรภาคประชาสังคมด้านการคุ้มครองสิทธิ หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง) นอกจากนี้ ยังกำหนดให้คณะกรรมการ คชป. สามารถหยิบยกกรณีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลขึ้นมาพิจารณาได้เอง แม้ไม่มีผู้ใดร้องเรียน (ร่างมาตรา ๓๘ (๑))

กำหนดยืนยันหลักความคุ้มครองผู้ใช้สิทธิยื่นคำร้องโดยสุจริต (ร่างมาตรา ๙ วรรคท้าย) และกำหนดโทษอาญาแก่บุคคลที่กลั่นแกล้งหรือกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอันสืบเนื่องมาจากการใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. โดยกำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๐)

๒.๗.๒ การประสานงานร่วมกับองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ

กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีหน้าที่ประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประสานงานกับองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อรับประกันว่าบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติจะมีตัวแทนทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประการต่าง ๆ โดยไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร และการประสานงานกับคณะกรรมการและองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ๆ เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนในการทำงานและให้การช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๗.๓ การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน

กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งรวมทั้ง การเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อค้น ยึด आयัด และรวบรวมพยานหลักฐาน โดยมีหมายค้น การมีหนังสือสอบถามข้อมูล เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของเอกสารหรือพยานหลักฐานมาเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา และสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง) และกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อ

ประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสอง) นอกจากนี้ คณะกรรมการ คชป. ยังมีอำนาจในการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่มอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๒) และกำหนดให้บุคคลที่ปฏิบัติงานในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘) รวมทั้งต้องมีบัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงานและต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้งที่ในการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๑๙)

ทั้งนี้ มีบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจออกมาตรการบังคับทางปกครองประการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๔๖) และกำหนดโทษอาญาโดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๗)

๒.๗.๔ มาตรการคุ้มครองชั่วคราวในระหว่างพิจารณาวินิจฉัย

กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. สามารถมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวเพื่อมิให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่บุคคลจะได้รับจากการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ว่าจะมีการร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม (ร่างมาตรา ๑๓)

ทั้งนี้ มีบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจออกมาตรการบังคับทางปกครองประการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๔๖) และกำหนดโทษอาญาโดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๗)

๒.๗.๕ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. เมื่อได้รับคำร้องจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย โดยคณะผู้ไกล่เกลี่ยประกอบด้วยกรรมการ คชป. หนึ่งคนเป็นประธาน และผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งแต่งตั้งโดยคู่กรณีอีกฝ่ายละหนึ่งคน ในกรณีที่คู่กรณีตกลงกันได้ ให้คณะผู้ไกล่เกลี่ยจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณี ทั้งนี้ ข้อสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักการของพระราชบัญญัตินี้และหลักการด้านการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอื่น ส่วนในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจที่จะให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไปหรือคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ ให้จำหน่ายคำร้องและให้คณะกรรมการ คชป. ดำเนินการเพื่อให้มีคำวินิจฉัยต่อไป (ร่างมาตรา ๑๔)

กำหนดให้การไกล่เกลี่ย หรือการถอนคำร้อง ไม่ตัดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ คชป. ที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า นโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๗.๖ คำสั่งคณะกรรมการ คชป. กรณีวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดกรอบอำนาจในการออกคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. กรณีที่วินิจฉัยแล้ว พบว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล อันได้แก่ ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ระงับการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ หรือแก้ไขปรับปรุงด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสม หรือปฏิบัติให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด และ/หรือ ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ให้การชดเชยและเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรง หรือความเดือดร้อนที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้รับ รวมทั้งการป้องกันไม่ให้การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง และคำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๖)

ทั้งนี้ มีบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจออกมาตรการบังคับทางปกครองประการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๔๖) และกำหนดโทษอาญา โดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๙)

๒.๗.๗ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการ คชป. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กำหนดให้การดำเนินการของคณะกรรมการ คชป. อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“คณะกรรมการ”) กำหนด และมีผลใช้บังคับเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๘ การฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

กำหนดให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ไม่ว่าจะได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. หรือไม่ก็ตาม (หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ : ร่างมาตรา ๒๐ – ร่างมาตรา ๒๓) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๘.๑ ผู้มีสิทธิฟ้องคดี

กำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง) รวมทั้งกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ สามมี ภริยา บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาล อาจขอให้องค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิเป็นผู้ฟ้องคดีแทนได้ (ร่างมาตรา ๒๐ วรรคท้าย)

๒.๘.๒ ค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหาย

กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายสำหรับความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน และมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ไม่เกินสี่ (๔) เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (มาตรา ๒๐ วรรคสอง) เพิ่มเติมจากหลักการเรื่องค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒.๘.๓ การยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมศาล

กำหนดยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมศาลในการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิด ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติฟ้องคดีเอง หรือเป็นกรณีที่องค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิฟ้องแทน (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๘.๔ การผลักภาระการพิสูจน์

กำหนดผลักภาระการพิสูจน์โดยให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าตนมิได้กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๘.๕ อายุความ

กำหนดอายุความโดยให้ฟ้องภายในระยะเวลาสอง (๒) ปีนับแต่วันที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติรู้ถึงการกระทำอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและรู้ตัวผู้กระทำการ หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการ คชป. มีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี แต่ไม่เกินสิบ (๑๐) ปีนับแต่วันที่เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๙ คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“คณะกรรมการ”) โดยมีมุ่งหมายให้เป็นองค์กรหลักและเป็นกลไกสำคัญในการทำงานเชิงรุกเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ (หมวด ๓ ส่วนที่ ๑ : ร่างมาตรา ๒๔ – ร่างมาตรา ๓๕) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๙.๑ องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ

กำหนดให้มีคณะกรรมการจำนวน ๑๙ คน (ร่างมาตรา ๒๔) ซึ่งประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ๘ คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายกสททนายความฯ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

แห่งชาติ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการในคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (“คณะกรรมการ วลพ.”)

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกที่เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนไม่น้อยกว่าห้า (๕) ปี

ทั้งนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวจะต้องผ่านการคัดเลือกจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้รับบริการด้านสุขภาพ เด็กและเยาวชน ผู้หญิง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนา แรงงาน กลุ่มชาติพันธุ์ และด้านสิทธิมนุษยชนอื่นด้านละ ๑ คน ซึ่งเป็นองค์กร มูลนิธิ สมาคม หรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สำนักงาน”) โดยวิธีการคัดเลือกต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และความเป็นธรรมในการคัดเลือก ตลอดจนเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในแต่ละด้านได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อสาธารณะ (ร่างมาตรา ๒๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปีและให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๒ วาระ (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๙.๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล ซึ่งหมายรวมถึง

(๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ในเชิงกฎหมายและนโยบายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

(๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่องานและการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการต่าง ๆ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สภาส่งเสริม”) เพื่อให้บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๔) สร้างเครือข่ายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในท้องถิ่น ภูมิภาค และในระดับประเทศและต่างประเทศ

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและการส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล

(๖) เสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อสภาส่งเสริมคณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเป็นประจำทุกปี

(๗) ออกระเบียบต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

(ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๙.๓ การประชุมคณะกรรมการ และการแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา

กำหนดให้คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยทุก ๓ เดือน และในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ใช้มติเสียงข้างมาก (ร่างมาตรา ๓๓) และมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๓๕)

๒.๑๐ คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (“คณะกรรมการ คชป.”) โดยมีมุ่งหมายให้เป็นเป็นองค์กรหลักและเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (หมวด ๓ ส่วนที่ ๒ : ร่างมาตรา ๓๖ – ร่างมาตรา ๔๐) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑๐.๑ ที่มาของคณะกรรมการ คชป.

กำหนดให้มีคณะกรรมการ คชป. จำนวน ๗ คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ โดยมีวิธีการสรรหาตามที่คณะกรรมการกำหนดและต้องคำนึงถึงความโปร่งใส และเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติต่อสาธารณะ (ร่างมาตรา ๓๖) กรรมการ คชป. ให้มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปีและให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๒ วาระ (ร่างมาตรา ๔๐ อนุโลมบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๐)

๒.๑๐.๒ การปฏิบัติหน้าที่ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม

กำหนดให้มีคณะกรรมการ คชป. ต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือประกอบอาชีพในลักษณะที่ต้องทำงานเป็นการประจำ รวมทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๓๗)

๒.๑๐.๓ อำนาจหน้าที่

กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. เป็นองค์กรหลักซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการ

ตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และมีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อคณะกรรมการทุก ๓ เดือน (ร่างมาตรา ๓๘)

๒.๑๐.๔ การประชุมคณะกรรมการ คชป. และการแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา

กำหนดให้คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง และในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ใช้มติเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณีที่มีมติว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้ใช้มติเอกฉันท์ (ร่างมาตรา ๓๙) และมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการ คชป. มอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๔๐ อนุโลมบทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๕)

๒.๑๑ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กำหนดให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นหน่วยงานหลักที่จะสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. และสภาส่งเสริม รวมทั้งเป็นหน่วยงานด้านการศึกษาวิจัย การฝึกอบรม การรวบรวมและเก็บรักษาข้อมูล การทำงานร่วมกับเครือข่ายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและคุ้มครองช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๔๑) และมีอำนาจหน้าที่จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเงินค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการถูกเลือกปฏิบัติต่อบุคคล รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความแตกต่างหลากหลายของบุคคล (ร่างมาตรา ๔๒)

๒.๑๒ สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดให้มีสภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สภาส่งเสริม”) โดยมีเป้าหมายให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะและเท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (หมวด ๓ ส่วนที่ ๓ : ร่างมาตรา ๔๓ – ร่างมาตรา ๔๕) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑๒.๑ องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกสภาส่งเสริม

กำหนดให้สภาส่งเสริมประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า ๕๐ คน ที่คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน ทั้งนี้ การคัดเลือกสมาชิกสภาส่งเสริมต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ท้าทาย และความเป็นธรรมในการคัดเลือก และต้องประกอบไปด้วยตัวแทนของประชาชนในภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีความสมดุล ซึ่งอย่างน้อยต้องมีตัวแทนของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ วิถีทางเพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ ผู้ใช้สารเสพติด ผู้พ้นโทษในเรือนจำ

พนักงานบริการ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง (ร่างมาตรา ๔๓)

๒.๑๒.๒ บทบาทของสภาส่งเสริม

กำหนดให้สภาส่งเสริมมีบทบาทหน้าที่หลักสี่ประการ ดังนี้

(๑) จัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ เกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๒) สำรวจ ศึกษา วิจัย รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๔) เรียกให้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ และคณะกรรมการ คชป. เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน และมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(ร่างมาตรา ๔๔)

๒.๑๒.๓ การประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลภาคประชาชน

กำหนดให้คณะกรรมการต้องประชุมร่วมกับสภาส่งเสริมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อนำเสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการ และเปิดให้สมาชิกสภาส่งเสริมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเพียงพอเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการตามอำนาจหน้าที่ และให้สำนักงานรวบรวมข้อคิดเห็นทั้งปวงที่ได้รับจากสภาส่งเสริมและจัดทำเป็นรายงานประเมินสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลภาคประชาชน พร้อมข้อเสนออันเป็นรูปธรรม เพื่อให้คณะกรรมการนำข้อเสนออันเป็นรูปธรรมดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (ร่างมาตรา ๔๕)

๒.๑๓ บทกำหนดโทษ

กำหนดให้มีมาตรการบังคับทางปกครองและโทษอาญา ดังนี้

๒.๑๓.๑ มาตรการบังคับทางปกครอง

กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. สามารถเลือกดำเนินมาตรการตามที่กฎหมายกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่เห็นสมควรแก่กรณี เพื่อให้คำสั่งคณะกรรมการ คชป. ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้มีสภาพบังคับ มาตรการดังกล่าวได้แก่

(๑) เตือนให้ผู้ขึ้นรับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ประกาศ โฆษณา หรือเผยแพร่คำวินิจฉัยและให้เหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน

(๓) ดำเนินมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง

(๔) สั่งให้ผู้ขึ้นชำระค่าปรับทางปกครองรายวันในอัตราสูงสุดจนกว่าจะได้กระทำการตามคำสั่ง

(๕) แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ร่างมาตรา ๔๖)

๒.๑๓.๒ โทษอาญา

กำหนดความผิดอาญากรณีไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๔๗) กรณีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๔๘) กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๔๙) กรณีการกลั่นแกล้งหรือกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลแก่บุคคลที่ได้ใช้สิทธิเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๐) และให้อำนาจคณะกรรมการ คชป. ในการเปรียบเทียบปรับ (ร่างมาตรา ๕๑)

๒.๑๔ บทเฉพาะกาล

กำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการ คชป. ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเข้ารับหน้าที่ (ร่างมาตรา ๕๒)